

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

16. ročník, šk. rok 2023/2024

ŠKOLSKÉ KOLO, kategória B

I. ČASŤ – PÍSOMNÁ TEST

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1

Monika Kompaniková – Piata lod'

(úryvok)

Babka Irena bola ďalšia, koho sa Lucia bála. Dokonca i vtedy, keď Irena ležala skoro bezvládna na posteli a bolo jej treba vymieňať plienky a mixovať jedlo. Dala sa od nej dirigovať a poučovať, aj keď vedela, že nemá pravdu, že od nej žiada nezmysly. Plnila všetko do bodky, len aby bol pokoj, aby nevznikol konflikt. Neznášala som jej pasivitu, ktorú by niekto, kto nepoznal pomery v našej rodine, mohol považovať za lásku, za službu starej chorej matke. Službu, ktorá by mala byť prirodzená, ale nebola, lebo vzťah medzi Luciou a Irenou bol čisto obchodný. Lucii vzťah k nám obom bol obchodný a nie rodinný. Žiadna hlboká náklonnosť, súznenie, pochopenie. Ani len tušenie intimity, blízkosti.

Vedela byť ku mne milá, pokiaľ som sa správala podľa jej predstáv a nerobila som jej problémy. Ak nebudeš dobrá, nevrav, že si moja, vrela mi často. Rob si, čo chceš. Rob si, čo chceš, Jarka! Ale so svojimi problémami za mnou nechod', rozumieš?...

Irena, to bola úplne rovnaká firma. Lucii raz povedala: Ty mi budeš vymieňať plachty a ja ťa nechám bývať v mojom byte. Inak by si si naň ešte musela počkať. Nesnaž sa ma obľnúť, ja som ešte stále pri zmysloch. Aj keď by si bola radšej, obidve by ste boli radšej, keby som zgegla hneď...

Rodina fungujúca na báze výmenného obchodu. Nič dobré sa z týchto kšeftíkov nikdy nezrodilo.

Zdroj: <https://kultura.sme.sk/c/5791648/kniha-monika-kompanikova-piata-lod.html#ixzz62KMagXT0>

1. Z ukážky 1 vyplýva, že
 - A. Irena nútila svoju dcéru i vnučku robiť pre ňu rôzne nezmyselné úkony.
 - B. rozprávačom príbehu je Irenina vnučka Jarka, ktorá opovrhuje jej pasivitou.
 - C. vlastníčka bytu podmieňuje pobyt Lucie v ňom rôznymi protislužbami.
 - D. Jarka bola v podriadenom vzťahu voči svojej matke i starej matke.
2. Ktoré tvrdenie o ukážke 1 je pravdivé?
 - A. Text obsahuje aj dialogické pasáže, preto patrí do dramatickej jazykovej formy.
 - B. V texte sú využité poetizmy i prozaizmy, preto sa zaraďuje do prózy.
 - C. Niektoré časti textu sú napísané viazanou rečou.
 - D. Celý text ukážky je napísaný neviazanou rečou.

3. V posledných dvoch vetách prvého odseku ukážky 1 autorka využila
 - A. vytýčený vetný člen.
 - B. synonymiu.
 - C. antonymiu.
 - D. protiklad.

4. Ktorý znak modernej literatúry nevyužila autorka v texte ukážky 1?
 - A. Absenciu interpunkčných znamienok na vymedzenie priamej reči.
 - B. Charakterizáciu literárnych postáv pomocou ich lexiky.
 - C. Odtabuizovanie ustálených predstáv o fungovaní spoločnosti.
 - D. Zachytenie prúdu vedomia autora bez snahy o jeho kontrolu.

5. V ktorej možnosti je uvedené slovo majúce v slovníku štylistický kvalifikátor *hrub.*?
 - A. *oblbnúť*
 - B. *zgegnúť*
 - C. *kšeftík*
 - D. *dirigovať*

6. V ktorej možnosti je uvedená parentéza/vsuvka z ukážky 1?
 - A. *aj keď vedela*
 - B. *len aby bol pokoj*
 - C. *pokiaľ som sa správala podľa jej predstáv*
 - D. *nevrav*

7. V ktorej možnosti využila autorka slovné spojenie v primárnom význame?
 - A. *plnila všetko do bodky*
 - B. *Irena, to bola úplne rovnaká firma*
 - C. *bolo jej treba vymieňať plienky*
 - D. *ja som ešte stále pri zmysloch*

8. V ktorej vete má zvýraznené slovo z ukážky 1 ironický podtón?
 - A. *Nič dobré sa z týchto **kšeftíkov** nikdy nezrodilo.*
 - B. *Rob si, čo **chceš**, Jarka!*
 - C. ***Babka** Irena bola ďalšia, koho sa Lucia bála.*
 - D. *Ani len **tušenie** intimity, blízkosti.*

9. V ktorej možnosti je uvedené vymedzovacie zámeno?
 - A. *žiadna hlboká náklonnosť*
 - B. *ležala skoro bezvládna*
 - C. *nikdy sa nezrodilo*
 - D. *ktorú by niekto, kto nepoznal*

10. Ktorý typ rozprávača je využitý v ukážke 1?
 - A. vševediaci
 - B. objektívny
 - C. priamy
 - D. personálny

11. Ktoré z nasledujúcich slov obsahuje nepárovú znelú spoluhlásku?
 - A. *často*
 - B. *obchodu*
 - C. *pokoj*
 - D. *považovať*

Ukážka 2

Prihláška dobrovoľníka

Vaše meno, priezvisko, titul	JANA POLIAKOVÁ
Adresa trvalého pobytu	ODBORÁRSKA 7, 94058 NOVÉ ZÁMKY
Vaše kontaktné údaje: - telefón/mobil - mailová adresa	0902 765 432 jana.poliakova@mej1.sk
Vaše vzdelanie, odbor	ÚPLNÉ STREDNÉ ODB. VZDELANIE - ODB. AGROPODNIKANIE
Vaše špeciálne zručnosti, vedomosti a skúsenosti	SKÚSENOSTI S CANISTERAPIOU - SO SVOJIMI TERAPEUTICKÝMI PSAMI SOM NAVIŠTEVOVALA PACIENTOV V NETICERNICIACH.
V ktorej oblasti by ste chceli vykonávať dobrovoľnícku činnosť	a) práca s prijímateľmi sociálnej služby b) administratívna práca c) organizácia podujatí a akcií d) výzdoba zariadenia a úprava okolia
V ktorom zariadení sociálnych služieb by ste chceli vykonávať dobrovoľnícku činnosť	V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V NITRIANSKOM KRAJI - HLAVNE V ZSS ĽUDOVÍTOVÁ.
Koľko času v hodinách by ste sa chceli venovať dobrovoľníckej činnosti	a) týždenne min.....4.....h max....6.....h b) mesačne min.....h max.....h c) ročne min.....h max.....h d) iné
V čom konkrétne vidíte priestor na spoluprácu	POSKYTUJEM CANISTERAPEUTICKÉ SLUŽBY KLIENTOM (1 PERSONÁL) ZSS.
Čo Vás motivuje pre dobrovoľnícku činnosť v našom zariadení sociálnych služieb	VO VAŠOM ZARIADENÍ JE KLIENTKOU AJ MOJA PRABABIČKA, O KTORÚ BY SOM RADECE TAKÝMTO SPÔSOBOM STARÁŤ.

v NOVÝCH ZÁMKOCH, dňa 31.10.2023 podpis:

Vyplnenú a podpísanú prihlášku doručte na adresu „BENEFIT“, Zariadenie sociálnych služieb Ľudovítová, Ľudovítová 17, 951 44 v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK. Prihlášku je možné zaslať aj na e-mail adresu zariadenia: domovludovitova@stonline.sk. V predmete správy uveďte „dobrovoľník – prihláška“. Po obdržaní prihlášky Vás bude zariadenie kontaktovať.

S Vašimi osobnými údajmi bude nakladané v zmysle zákona č. 122/2013 Z.z. ochrane osobných údajov v znení zákona č. 84/2014 Z.z..

12. Na základe ukážky 2 sa Jana venuje
- A. kynológii.
 - B. klientelizmu.
 - C. agroturistike.
 - D. administratíve.
13. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 2?
- A. Zariadenia sociálnych služieb v Nitrianskom kraji trpia nedostatkom zamestnancov.
 - B. Zariadenie sociálnych služieb Ľudovítová kontaktuje iba vybraných uchádzačov.
 - C. Jana má na práci pre zariadenie sociálnych služieb Ľudovítová osobný záujem.
 - D. Jana má skúsenosti so starostlivosťou o klientov zariadení sociálnych služieb.
14. Ktorý slohový postup je využitý v ukážke 2?
- A. rozprávací
 - B. informačný
 - C. opisný
 - D. výkladový
15. Ktorá charakteristika platí pre jazykový štýl použitý v ukážke 2?
- A. verejný styk, ústna forma, subjektívnosť
 - B. súkromný styk, ústna forma, objektívnosť
 - C. verejný styk, písomná forma, objektívnosť
 - D. súkromný styk, písomná forma, subjektívnosť
16. Ktoré slovo v ukážke 2 je štylisticky príznakové?
- A. organizácia
 - B. prababička
 - C. starať sa
 - D. vidíte
17. V ktorej možnosti sa nachádza subštandardné/nespisovné slovesné podstatné meno?
- A. po obdržaní prihlášky
 - B. v našom zariadení
 - C. práca s prijímateľmi
 - D. úprava okolia
18. Základovým slovom pre prídavné meno *dobrovoľnícka* (činnosť) je
- A. dobrovoľný.
 - B. dobrovoľník.
 - C. dobrovoľne.
 - D. dobrovoľnosť.

19. V ktorej možnosti je uvedená značka?

- A. NSK
- B. Z. z.
- C. č.
- D. h

20. Označte pravdivé tvrdenie o ukážke 2.

- A. V predtlačí formulára je na viacerých miestach chybné použitá interpunkcia.
- B. V predtlačí formulára je na viacerých miestach chybné použitá diakritika.
- C. Jana pri vyplňaní formulára opakovane chybné použila interpunkciu.
- D. Jana pri vyplňaní formulára opakovane chybné použila diakritiku.

21. V ktorej možnosti sa nachádzajú nezhodné prívlastky tvoriace prirad'ovací sklad?

- A. práca s prijímateľmi sociálnej služby
- B. administratívna práca
- C. organizácia podujatí a akcií
- D. výzdoba zariadenia a úprava okolia

22. V ktorej možnosti nie je uvedené združené pomenovanie?

- A. sociálna služba
- B. administratívna práca
- C. trvalý pobyt
- D. ochrana osobných údajov

23. V slovnom spojení *so svojimi terapeutickými psami*

- A. sa vyskytuje zhoda medzi členmi vetného skladu.
- B. sa chybné používa zvrtné prívlastňovacie zámeno.
- C. sa chybné používa vokalizovaná predložka.
- D. sa vyskytuje väzba medzi členmi vetného skladu.

24. V ktorej možnosti sú správne uvedené tvary genitívu a lokálu singuláru slova *personál*?

- A. personálu, o personále
- B. personála, o personále
- C. personála, o personáli
- D. personálu, o personáli

25. Koľko spisovných všeobecných podstatných mien v základnom tvare je možné vytvoriť z hlások slova *práca*? (Každú hlásku možno v jednom slove použiť iba raz. Netreba použiť všetky hlásky v každom slove.)

- A. iba jedno
- B. najviac dve
- C. práve tri
- D. aspoň štyri